

יד ושם

רשות הזיכרון לשואה ולגבורה

מנהל חברה וזכויות

חיס וזיכרון

60 שנה למדינת ישראל

משרד ראש הממשלה
המשרד לעניני גמלאים ומשרד החינוך

"לדורות"

סיפוריהם של ניצולי השואה החיים בישראל שאלון לרישום קורות ניצולת השואה

איסוף סיפוריהם של ניצולי השואה הוא אחד המרכיבים החשובים ביותר בשימור הזיכרון ובהנחלתו לדורות הבאים. המידע על קורותיהם של ניצולי השואה חיוני מאוד לחוקרים כמו גם לבני הדורות הבאים שכן בעזרתו יוכלו להכיר את אוסף הסיפורים הפרטיים המרכיב את התמונה הרחבה. לסיפור האישי שלכם יש אפוא חשיבות לאומית, מחקרית וחינוכית. אוסף הסיפורים יעלה לאתר אינטרנט מיוחד במסגרת פרויקט לציון 60 שנה למדינת ישראל. אנו מודים לך מראש על הנכונות לשיתוף הפעולה.

שם משפחה ושם פרטי נכון להיום

שם משפחה:	שם פרטי:
שלי	מלי

פרטים אישיים לפני השואה ובמהלכה

שמות ומקומות ישי לרשום בדפוס - גם בלועזית במקומות המסומנים

שם משפחה לפני/בזמן המלחמה:		שם נעורים:	
שלי		SPAZIERER	
שם פרטי לפני/בזמן המלחמה:		מין:	
מלי		נ/ז	
מקום לידה (ישוב, מחוז):		ארץ לידה:	
רמז		ROMANIA	
שם פרטי של האב:		שם פרטי ושם נעורים של האם:	
MORDEHAI		LEA	
שם פרטי של האישה/הבעל (אם נשוי/נשואה לפני המלחמה):		שם נעורים של האישה:	
AVIGAIL			
מקום מגורים לפני המלחמה (ישוב, מחוז):		ארץ מקום המגורים:	
רמז		ROMANIA	
השכלה/תואר אקדמי לפני המלחמה:		מקצוע לפני המלחמה:	
מקום מגורים בזמן מלחמה (ישוב, מחוז, ארץ):		מקום מגורים בזמן המלחמה (ישוב, מחוז):	
רמז		רמז	
האם היית בגטאות? אילו?		האם היית במחנות? אילו?	
מקום השחרור:		תאריך השחרור:	
רמז		רמז	
האם שהית במחנה עקורים? איזה?		לאן הלכת/חזרת לאחר השחרור (ציין מקום)?	
		רמז	
מקומות/מחנות בדרך לארץ:		שם שנת העלייה:	
רמז		רמז	

05050505

נא ספר/י על קורותיך לפני המלחמה

(נקודות להתייחסות: משפחה, סביבה, ילדות, לימודים, עבודה, חברות בארגון):

12.28.28 - 12.28.28

הייתי בן יחיד למשפחה אחת. גדתי בבית ספר
 דרבינג וצנוק. כי הייתי תלמיד מצטיין
 למשפחה היו לי חברים צעירים וביניהם
 סגור וסגור אשר התארגנו. קבעו לי
 ארבעה (ארוכה) עיצוב הדין שלי. גדתי
 פלמים גדולה הייתי מקביל מצד המרכז
 כעבור וצנוק לי כי היו לי עם ימים
 מאושרים. עם פרוץ המלחמה אולם הייתי
 אשר גדתי המוצנע כעל ארבע
 קולוני משפחה התחילה לצבור עתים
 צבאית זה היה עסקי אקטיבי
 מסתובב בן גטו 1933 אולם לי אחר משה
 עברה ימינו אולם. עזרתי צבאית להיות
 כמאורח חיינו כידוע כוס. צבאית
 התחלתי לעבוד בבית ספר כוס. זה
 עיבודי אולם. קשרתי היינץ עם גדתי ספר
 זה הייתי תלמיד מצטיין אולם לא הייתי
 בעניין. לי אחר אחר פנינו אשר היה
 צבאית עם לי קולוני מלחמה מצטיין.
 כעל עתים שהענינו. מרכז צבאי לי
 כי מצנע. התחלתי לא היה לי
 המשפחה גדלה יותר מצנע. (אחר של אחר)
 אשר חי בצבאית והיה קשר גדול חיינו
 אחרים מצנע התחלתי היה לי

נא ספרי על קורותיך בזמן המלחמה

(נקודות להתייחסות: מעצר וגירוש, גטאות, מחנות וצעדות מוות, מסתור או זהות בדויה, פעילות ותפקידים ביוזנראט/תנועות נוער/מח'תרת/פרטיזנים, השתתפות בבריחה/התנגדות/לחימה, השחרור וחזרה הביתה; האם אדם/ארגון יהודי/לא יהודי סייע משמעותית להצלחתך; בריחה/הגירה מאונס, פינוי/אוווקאציה למרכז ברה"מ):

רחוב ווע. 1941 זכאל ארמניה האליה ורומניה

הבטיסיה כזאל. אר צכאן קוראציה. לזר בעלגם אקריה

המ/צב והגיסו. עם אדיר צ'כאק. זה העצמא.

אם יהודי. הדיק שמתה לפני האמתה כ 80.000 איג. האבסא.

אזאל זה סיני. עב היחוש אלאפסיסטיים דחולף הקסה

אל אר-1941 הסם דעה ביתן ז"י אלאוליה היקולו היומא

למזכ שכן מתוה היצויסטי אהלאך לזריק אלהאליה. אלאק

לתיק יסורים אלוך ואייץ לזיקור ארלסיסטיה הידי משנתנו.

אזאל ג'רשאל. דחולף הקסה אל חולף 1941 העלעסה משנתה

קאמפאר האלו. אלאק תקופת מה היצויסטי ארלסיסטי ארמורת תעטיס

אמאלי דחולף. אהתקל דקרים של משנה יודויה מקאמיה.

אלאק מסכ חוצים אולי צ'מ אהמא מקריה ומצאל. אלה אהמא

איב זהכ טעם בעיני אלה האמא אל מצאל. אהתקל האל אלה

בצאה האקצה. אלאק מסכ חוצים לוססיס עם ארלסיס צ'מ

לכס אהמא היסוס, אלהמא היסוסיה האקאמיה זה האקאמיה

איכה אלה אלה אלה. הקסה אהמא אלאוליה האלו.

משם אהמא. אלאק מסכ חוצים דקריה יתאמ אהתקל.

באלו ק'רשאל. קאל-1942 האקריה יחב עם אלהאליה אקריה

יתאמ אלהאליה אלה אלה אלה. אלאק אהמא אהמא

מה עם אלהאליה אלה אלה אלה. אלהאליה אלהאליה אלהאליה

האמא דקריה הימאמ. היו קליס לזריק, סקאל. אהמא, קאק

אקריה אלה אלה אלה, תוך סיכון אלה, אהמא אלה

אלאק אלה אלה אלה אלה אלה אלה אלה אלה אלה

אם עם אהמא אלה אלה אלה אלה אלה אלה אלה אלה

אלה אלה אלה אלה אלה אלה אלה אלה אלה אלה

קאמפ אלה 1944 האקריה יחב עם אלה אלה אלה אלה

אליסטיסטיה אלהאליה אלה אלה אלה אלה אלה אלה אלה

אליסטיסטיה אלהאליה אלה אלה אלה אלה אלה אלה אלה

נא ספרו/י על קורותיך מתום המלחמה ועד עלייתך לארץ ישראל
(נקודות להתייחסות: בריחה, העפלה/עלייה):

כמאסי היתומים היינו... לפני ואחרי קרואנו חיילי אומנו.
 לקח יתומים מקומיים בקרב בני ביתי חשיבה ואלו
 עם כאלונו אחרי זלזול גששאר אכיל. היעצם טריותה
 מסוכרת אסני טינן אכיל זע היום חלק מהיעצם נשאל.
 למשק אר ויהוציר אשכ התעורר. קו"ר ואלו יהוציר
 ואלו ע"א נשאלו. (למסרניסטר) און עם כן נקבעה למסרניסטר
 ויהוציר עם קופולוביץ אשכ ע"א. ע"ה קב"ה סניס וס
 ושרי"ת מלכהם שקוד ימים. מינאל. הדינו. אומנו.
 לעי"ם עם קו"ר. וצ"ח ע"י ק"ר היותנו. ק"ר
 ע"ה טיכנסו. חיל. ק"ר המוצר לע"כ אכיל. טווח
 מי"ב. היותנו. אשכ מ"ה. צוסר אל כמ"ה
 ה"ק"ר. א"ה. ומ"ב עם יומם טו"ר. ע"ה
 ה"ק"ר אל קומנו קו"ר וס ק"ר. אומנו.
 ק"ר יומם. ע"י צ"ח ל"ן כ" 2000 היותנו
 ש"ה"ו. היותנו משינס"ט. חיל. ע"ה עם
 ש"ה"ו וס"ה ק"ר ה"ה. ע"ה ק"ר. אומנו.
 ע"ה ס"ה א"ה 1944. חיל. 1944 ה"ה. אומנו.
 עם נ"צ"ח נוסם ע"ה ה"ה. "ס"ה" ק"ר
 ה"ה. ק"ר אשכ ה"ה. אשכ ה"ה.
 טו"ר. א"ה. א"ה. ה"ה. אומנו.
 כמ"ה. כ"ה. אשכ ס"ה. ע"ה
 א"ה. ע"ה. א"ה. א"ה. א"ה.
 אשכ ע"ה. אשכ ע"ה. א"ה. א"ה.
 ש"ה. די"ה. ח"ה. א"ה. א"ה.
 ח"ה. ה"ה. ע"ה. א"ה. א"ה.

משחק ילדים

מנוצח גדולת של ילדים יתומים, מליטוי השואה חגיעה לארץ בשלהי 1944. הם זכו לילדים למי גילם, אבל מוראות המלחמה הפכו אותם למבוגרים. "ילדי טרנסניסטריה", כך כונו. בין הניצולים שחתמו בטרם יעז היה גם מאיר שמי (אז - שמציר), יליד העיר רדאוק.

יום אחד, בשנת 1941, אספו אותנו הנאצים והרומנים בעיר צ'רנוביץ שבריי וונח, וחילקו אותנו למשאיות, שנועדו לזוהלות בהמות. לא ידענו לאן עומדים לשלוח אותנו, והאם נשוב הביתה, ומתי?

בדרך התברר, שהיעד הוא גיטאות טרנסניסטריה שבאוקראינה. המצוקה בגינו הייתה קשה. הרעב והמחלות חפרו את הודי ואת אחותי היחידה, שהייתה בת שנתיים וחצי כשנשלחנו לגיטו. הם נפטרו וחתירו אותי לבד, ילד בן 13.

ב-1942 נאספתי אל בית-יתומים בגיי טו באלטא, עם עוד 160 ילדים, שגורלם היה כגורלי מתנדבות יהודיות טיפלו בנו במסירות. קיבלנו מזון דל, היחיד שהיה בנמצא - קליפות תפוחי-אדמה וקלחי תירס. גם לבוש ושמיכות לא היו לנו. כל אותו זמן התנהל משא-ומתן מייגע בין ארגונים יהודיים לבין השלטונות הנאציים והרומניים. גם האמריקנים השתתפו, כנראה, במשא-ומתן. בשנת 1944, לקראת סוף המלחמה, כאשר תבוסת הגרמנים כבר נראתה באופק, הצליחו לשכנע את הגרמנים והרומנים שיתירו ליתומים לצאת מן הגיטאות. הדבר בא עלינו בהפתעה. לא ידענו אז דבר על המתרחש. יום אחד אספו אותנו, כאלפים ילדים יתומים מכל גיטאות טרנסניסטריה, וכינוסו אותנו במגרש גדול בגייטו. נאמר לנו, כי הילדים היתו-

עם האב, ברחוב ברדאוק

מים מאם ומאב יצאו ראשונים, ורק אחרי כך יוציאו את הילדים האחרים. עד סוף 1944 הצליחו להוציא את רוב ילדי הגיטאות. אני זוכר את היום ההוא, כאשר יצאה דכבת הילדים את גיחנום טרנסניסטריה. השארנו מאחורינו את המקום שבו נקברו הורינו, אחינו ואחיותינו. היה זה היום העצוב והמרגש ביותר בחיי.

בחודש דצמבר 1944 עלינו על סיפונה של האנייה "טורוס", שהפליגה לתור-כיה. הפעם - לא היה זה עוד מסע תלאות, שאחריתו חומות וגדרות. מתורכיה נסענו ברכבת-משא לסוריה, ומשם המשכנו לארץ-ישראל. וכאן, חרגו שני - אנו, שאיבדנו את כל יקירינו - שאנו שבים אל חיק המשפחה.

הולכים יתומים

1. ילדים רעבים בלי תקווה בלי תוחלת
זועקים לפת לחם בִּיאוש ובכאב.
איש לפניהם לא יפתח את הדלת
איש לפניהם לא יפתח את הלב.
2. עוברים הימים גם החורף הגיע
מתים ברחובות ילדים רעבים.
לאיש לא איכפת, גם לאיש לא מפריע
אותם. לא רואים העוברים ושבים.
3. עוברים הימים ועוברות גם שנים
עבר גם החורף ובא האביב
שָׁרוֹת ציפורים בין עצי הגנים
כאילו אין מוות ורעב מסביב.
4. ילדים רעבים להם איש, לא מושיע,
איש לא מקשיב לקול זעקתם.
אין רחמים, אין עזרא שתופיע,
עוברים ברחוב הם מוצאים את מותם.
5. אנא בני אדם, פקחו את עיניכם,
הצילו אותם מלגווע ברעב.
הן הגוועים יכלו להיות בניכם
באותו המקום בהם הילדים עכשיו.
6. הן קמה נדונו ללא עוול ופשע
למות ברחוב מרעב ומקור
אל תסיעו לזדון ולרשע
ילדים חסרי ישע, למוות אלמסור.

נא ספרי על חיך בארץ

(נקודות להתייחסות: קליטה, לימודים, תעסוקה, שירות צבאי, פעילות ציבורית או תרבותית, משפחה, דורות המשך וכו'):

ג'דו היות אצלם צאגת למצרה התחמם. אלא אב אדריה
 אנכסמה אלימאגים קקיס מהלואי, "דמ"ה" בה ע'מ'צו. ט'א'ג' ט'א'
 מ'צ'צ'וד ה'נ'ג'ר'וד. ק'ס'ר ה'י'ג'י. ק'מ'צ'רה התחמם. א'ם א'ד'ר'וד
 ב'ז'ק'ר'וד ט'א'נ'ר ~~א'ם~~ כ'ז'א'ן: ק'ט'י'ם ת'ב'וח' ז'ב'ג ק'ר'י'צ'ים, ט'ר'י'צ'ה
 א'כ'א'ק'ן ש'ג'ת. א'ל ע'י'מ'א'ג א'ל ה'ט'פ'ה ה'ד'ר'וד
 ק'ט'נ'ר 1948 ה'ת'א'י'ס'ת'י א'ל'צ'י'ם א'כ'ת'ג ק'ת'פ'ה י'צ'ים
 ק'ק'ים א'ז'ם א'ג'ר ט'י'ת'ר ה'ת'וק'ה ה'ת'א'י'ס'ת'י א'ל'צ'י'ם ק'ק'ס'
 א'ז'ם ק'צ'כ'ל ק'ק'ס' מ'ט'א'ג ת'פ'ה י'צ'ים ק'ק'ים ק'י'נ'י'ם א'ל'ט' א'צ'ו'ני
 מ'צ'י'ן ק'ק'ס'ים ה'צ'כ'ה ט'י'ת'ר ק'י'ס'ת'י ק'צ'כ'ים א'ק'ר'ס מ'פ'ים
 ק'א'ם ק'צ'י'ן א'ל'ט'א'ג מ'ת'צ'ם א'ס'י'ת'ר ט'ר ש'ת'ר ה'ק'ק'ס'
 ק'ט'נ'ר 1942 ק'צ'כ'ר ק'ק'ס'ים. ק'ט'נ'ר 1954 ה'ת'ח'ת'ג'
 א'ט'נ'י ט'ק' א'ק'ן ז'ט'ל'י. א'ל'ת'ג ש'ת'ר'י מ'צ'י'ם
 ש'כ'ת'ג כ'מ'ש'כ' ה'ק'ט'א'ן א'ל'ט'ר'וד ה'ת'ח'ת'ג'
 א'ק'ן ה'י'ת'ג מ'ט'א'ג ת'פ'ה י'צ'ים א'ל מ'ת'כ'ז ה'ט'ל'ג
 כ'ה'ל'צ'כ' א'ת'ח'ת'ג' כ'מ'ש'כ' א'ט'ר ת'ח'ק'ם ^(מ'י'ג') א'ת'ח'ת'ג'.
 א'ר ה'ט'ל'ג מ'ט'ל'ת ק'מ'ש'כ'ו ש'ת'פ'ה י'צ'ו ה'י'ה ה'כ'ת'
 כ'מ'ש'כ' ה'ת'ח'ת'ג' א'ט'ר ת'ח'ק'ם. ק'ט'נ'ר 1985
 ה'ת'ח'ת'ג' א'ת'ח'ת'ג' א'ט'ר ק'ט'ס' "ט'כ'א'ן נ'י'צ'ו'ני
 ט'כ'ס'ט'י'ס'ט'י'ת'י" ק'ה ה'ט'א'י'ם כ'י'א'ם כ'י' 600 נ'י'צ'ו'ני'ס'.
 מ'ט'ר'וד ה'ת'ח'ת'ג' א'ל ה'ז'מ'ל'ג ה'ס': (א) ת'ח'ז' פ'ר'ט'
 י'א'צ'י' ט'כ'ס'ט'י'ס'ט'י'ת'י" (ב) ה'ז'כ'ר'ת ה'ת'ח'ז'כ' ק'ט'ל'ט' א'ט'ר'וד ט'ל'
 (ג) ט'י'ת'וד ק'ט'ל'ט' ה'ה'נ'צ'ה. (ד) ז'כ'י'ג כ'ט'ס'ת'י ק'ט'ל'ט'ג
 א'ל ה'נ'י'צ'ו'ני'ס' א'י'ר'א'ן ט'י'ת'וד ק'ט'ל'ט'ג ט'כ'ס'ט'י'ס'ט'י'ת'י
 (ה) ה'ש'ת'פ'וד ק'ט'ס'ט'י'ס'ט'י'ת'י ז'י'כ'ת'ן ק'י'צ' ו'ט'ם א'ת'ח'ת'ג'
 מ'ט'ר'וד ה'י'ס'ט'י'ת'י. (ו) ז'כ'ל מ'י'ת'וד א'מ'פ'ט' א'ל
 י'ת'א'י' ט'כ'ס'ט'י'ס'ט'י'ת'י א'ש'כ' ה'י'ז' ק'י'ת'ג ק'ט'ר ה'ט'ל'ט'ה ק'ט'ת'
 ה'י'ת'א'ם ק'ט'ל'ט'ג. מ'כ'פ'ע'ים א'י'ב מ'כ'פ'ע'ים א'ט'ר א'ק'ר'וד
 א'ט'ר ה'י'ת'א'ם. א'ט'ר ה'ט'ל'ט'ה ז'ט'ר כ'מ'ט'י'ת'ה מ'ט'ר א'ט'ר'וד
 א'ם ז'מ'ת'ג א'ת'כ'ש' א'צ'וכ' ה'י'ת'א'ן א'ל א'ט'ר'וד א'ט'ר ה'י'ת'א'ת'י